

בבא א מ"י פ"ו מהלכות
ויסע ומתנה ה' יד
סמך עשין פס טו"ט מ"י
פ"י רמז סעף א'
ל ב ג מ"י טו"ט ע"ט
סעף ב'
לא ד ה ו מ"י טו"ט ע"ט
הנכס א סמך ע"ט
טו"ט ע"ט סעף ג'
לב ז מ"י פ"ט מהלכות
נדרים ה' ט סמך
לאזין רמז טו"ט ע"ט י"ד
פ"י סעף מו'
לג ח ט י מ"י פ"ט מהל'
מהלכות ה' ז ג ועין
בשמות ובת"מ סמך עשין ז'
טו"ט ע"ט מ"י ס"י רפ"ו סעף
פ'
:

אם הביא דיעבד אין לכתחלה א. תימה לר"י דמאי קשיא ליה
וכי אין פשוט לו צאומר נכסי לשני בני אדם שיהיו שוים
ואפי"ה הכי צמנה לכתחלה לא^א וא"כ ע"כ משום דלקרבן גדול קא
מכוין ואורי"ה דהכי פריך דהא סברא היא שלא תטול אשתו אלא
כאחד מן הצנים ואפי"ה קאמר רב
יוסף דנטולת מחלה א"כ ה"נ אע"פ
שסברא יש לנו לומר דלקרבן גדול
קא מכוין לא היה לנו לכתחלה
הסברא: **תא שמע** ובני דן חושיים.
ואי"ת דכיון דקרו אינשי לצרע בני
א"כ למה הו"רין לומר נכסי לבני
פשיטא שהוא לבנו וי"ל דלצטרין
שאם מצא דיימיקי או ממנה שלא
יהיה זה כלום: **שקדו** או בנים
בחושיים שא קנה. ואע"פ ששכיר
למלכיים עדיין לא היו לו צנים כל כך
מ"מ נקרא כן על שם העמיד כדריש
אשר שם שמות אל תקרי שמות אלא
שמות (ברכות דף ק"א):

והשביחו גדולים השבה אמצע.
פירש ריב"ז דה"ה
גדולים וגדולים אלא א"כ הביא
ס' בכלל אחד הכא נמי
להביא דאמר סתם נכסי לך
הלבין אמאי תטול פלגא
ותיבואת דרב יוסף: הכי
השאה התם. כיון דאמר
הרי עלי מנחה עשורן
להביא בשני כלים משום
קרבן גדול איכיון ואילו
אפשר להביא כולו בכלי
שרת אהך את היתה רבנו
והרי דקאמר סתם נכסי לך
כ"י. בשדה. דאמר מעילין
ליה נכסי דבי מרזין:
ענין. דאמר מענין לענין א'
המנחה הכא. דשרר פסקי
שיראין לביתיה. חתיכות
של מעיל לאנשי ביתו ולא
היה לו אשה. מה שיש
בהם הראוי לבנים לבנים
כו': לכתחלה שדו. שמכבד
אדם כלתו משום חתיכות
בנו: לבריא ויודא בניי אי
לא או דלמא לתרוהון
כשהו: ובני דן חושיים.
דאפי"ה אחד ברא קרי בניי:
שהיו מרובים בחושיים של
קנה. כלומר רוב בנים היו
לך באותן שטרטין של קנים
שיש בקנים שהן ארוכות.
ואית דאמרי בחושיים של
קנים בעלים של קנה שהן
קליפות הרבה זו ע"ז זו:
מותר בבני בנים דלא
נקרא בני בנים בנים: פ"ט'
הניח בנים גדולים וקטנים.
והניח להם נכסים: השבוחים
גדולים או הנכסים. שלקחו
מתפוסת הבית שכן הנכסים
עצמן השבוחים האחרים
השבה לאמצע הוא שרדין
לא חלקו את נכסיהן.
אבל אם אמרו הגדולים
לקטנים שהדיעום ואמרו
דאי מה שהיה לנו אבא
הרי אנו עושין ומשביחין
לעצמנו ואוכלין השבח
לעצמן: לא שנו. דהשביחו
לאמצע: אלא ששבו
נכסים מחמת נכסים. שנפלו
מתפוסת הבית ושכרו
פועלין להשביחין אבל
שבחו מחמת עצמם שהם
שבחו וחפרו משלחן און
השבח לאמצע אלא לעצמן:
איני. דאם השביח מחמת
עצמן און השכר לאמצע:
והאמר ר' הניח אפי"ה לא
הניח להן אבהון אלא

רבינו גרשום

לוג אחד בס' עשורן נבללין
בס"א אין נבללין: לכתחלה
לא יצא. והא הכא כיון
דאמר הרי עלי מנחה להביא
בשני כלים ומשמע דכולן
אין מחויבין בכלי אחד ויתן
הצדין בכלי אחד והצדין
בכלי אחד ואפי"ה לא יצא
לכתחלה אלא א"כ הביא
ס' בכלל אחד הכא נמי
להביא דאמר סתם נכסי לך
הלבין אמאי תטול פלגא
ותיבואת דרב יוסף: הכי
השאה התם. כיון דאמר
הרי עלי מנחה עשורן
להביא בשני כלים משום
קרבן גדול איכיון ואילו
אפשר להביא כולו בכלי
שרת אהך את היתה רבנו
והרי דקאמר סתם נכסי לך
כ"י. בשדה. דאמר מעילין
ליה נכסי דבי מרזין:
ענין. דאמר מענין לענין א'
המנחה הכא. דשרר פסקי
שיראין לביתיה. חתיכות
של מעיל לאנשי ביתו ולא
היה לו אשה. מה שיש
בהם הראוי לבנים לבנים
כו': לכתחלה שדו. שמכבד
אדם כלתו משום חתיכות
בנו: לבריא ויודא בניי אי
לא או דלמא לתרוהון
כשהו: ובני דן חושיים.
דאפי"ה אחד ברא קרי בניי:
שהיו מרובים בחושיים של
קנה. כלומר רוב בנים היו
לך באותן שטרטין של קנים
שיש בקנים שהן ארוכות.
ואית דאמרי בחושיים של
קנים בעלים של קנה שהן
קליפות הרבה זו ע"ז זו:
מותר בבני בנים דלא
נקרא בני בנים בנים: פ"ט'
הניח בנים גדולים וקטנים.
והניח להם נכסים: השבוחים
גדולים או הנכסים. שלקחו
מתפוסת הבית שכן הנכסים
עצמן השבוחים האחרים
השבה לאמצע הוא שרדין
לא חלקו את נכסיהן.
אבל אם אמרו הגדולים
לקטנים שהדיעום ואמרו
דאי מה שהיה לנו אבא
הרי אנו עושין ומשביחין
לעצמנו ואוכלין השבח
לעצמן: לא שנו. דהשביחו
לאמצע: אלא ששבו
נכסים מחמת נכסים. שנפלו
מתפוסת הבית ושכרו
פועלין להשביחין אבל
שבחו מחמת עצמם שהם
שבחו וחפרו משלחן און
השבח לאמצע אלא לעצמן:
איני. דאם השביח מחמת
עצמן און השכר לאמצע:
והאמר ר' הניח אפי"ה לא
הניח להן אבהון אלא

א) ל' עשוקטין בלחמי ענין
לעיל דף ק"ד.

הרי זה שפירש מאה עשרון צשני כלים כגון זה שאמר לך ולצנין
ולא קמני חמשים צכלי א) וחמשים צכלי אלא דיעבד אצל לכתחלה
לא אלא מציא ששים צכלי אחד וארבעים צכלי אחד וקשיא
לרב יוסף דאמר מחלה: ופריך **הסם און סהדי** דלקרבן גדול קא
מכוין. לאחוי צכלי אחד והאי דקאמר
שני כלים ולא קאמר מאה עשרון
להציא צכלי אחד משום דידע דלא
אפשר לאחוי צכלי אחד יותר מששים
עשרון דמגן צפרק המנחות והנכסים
(מנחות דף ק"ג): מתנדב אדם מנחה
של ששים עשרון ומציא צכלי אחד
ואם אמר הרי עלי ס"א מציא ס'
צכלי אחד ואחד צכלי אחד שכן
הצבור מציאין ציוס טוב הרשטון של
מג שחל להיות צצבת ששים ואחד
דיו לימיד שיהא פחות מן הצבור אחד
א"ר שמעון והלא אלו לצבשים ואלו
לפרים ואינן נבללין זה ע"ס זה אלא
עד ששים יכולין לבלול כו': **והנכסא**
כווסיה דרב יוסף צצבה כו'. משום
דצכולי גמרא רבה ורב יוסף הלכתא
כרצונה^א איצטרין למימר דהלכתא כרב
יוסף צהני תלת: **צצבה.** צפרק
השופין (לעיל דף ק"ג): גבי ההוא
גברא דזין ארעא אמורא דבי גא
ותלת מיילי קאמר רב יוסף **הסם:**
ענין. צפרק יש נחלין^ב קנין אימתי
חוזר רב יוסף אמר כל זמן שעסקים
צאותו ענין. ואית דגרס קנין: **ומחלה.**
היינו הך דל"ר יוסף קנאי פלגא:
פיסקי דשיראי. חמיכות מעיל וסמס
שלח לחלק לבני ציתו: **הראוין לבנים.**
מלבושי זכר: **לנחיש אדר.** ולא
לצנותיו ודוקא דלינסיבא צנתיה
שאינה מוטלת עליו. א) ירושלמי ב'
שני דיניי גזירות^א מי ששלח למדינת
היס ואמר יתנו אלו לבניו צנותיו
צכלל ואם צצעת מימה אמר אלו
לבניי אין הצנות צכלל: **ההוא דאמר**
לסו. צצעת מימה: **נכסי לבני.**
ולא היה לו אלא צן אחד זכר וגם
צנות היו לו וצעי גמרא מי קרו
אינשי לצרע יחידאה צניי לשון רבים
וצ"כ כל נכסיו נתן לבנו ואין הצנות
צכלל או לא וחלקו הצנות עמו: **וצני**
דן חושיים. אלמא צן אחד קרי לשון
רבים: **כחושים של קנה.** שגדלים
הרבה ציחד צלעו^א טרוק"ש. אי נמי
עלי קניס או קניס האקניס קרוין
כן: **וצר צרל.** אי שר איתו צן או
של אחר שמת: **מי קרו אינשי לצר**
צרל צרל. ולפיכך אמר נכסי לבניי
לשון רבים וחלקו צנייהם או לא קרו ליה צרל והאי דקאמר לשון
רבים היינו כדלמרחן לעיל ובני פלוגא אליאב: **מוטר צבני בנים.** אצל
לענין פריה ורביה חשיבי צבנים צפרק הבא על יצמתו (יבמות דף ק"ב):
מתנני השבוחים הגדולים **אם הנכסים.** סתם צעודן צתפוסת
הצית: **השבוחים לאמצע.** ויטלו קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא
שצצחו הנכסים מחמת נכסים: **ואם אמרו.** גדולים לקטנים צפני
עדים או אמרו לצית דין או צצבור ראו מה שהניח לנו אצל
ומזומנים אנו לחלוק ומה שצצצית נצצצית מחלקנו ונתעללו צ"ד
לחלוק או השצצחו לעצמן: **וכן האשה.** שמת צעלה. ובגמרא [קמח]. מוקי
לה צצשה יורשת: **ואם אמרה ראו מה שהניח לי צעלי הריני עושה**
ואולוס א) **השבחה לעצמה.** והוא דלא שקלה מזוני דאי שקלה
מזוני לא דתגן אלמנה מזוגת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן
(כתובות דף ק"ה): **גב' לא שנו.** דהשצצחו לאמצע: **אלא שצצחו**
נכסים מחמת נכסים. לא טרמו ולא הוציאו משלהם כלום אלא
מנכסי אציהן שכרו פועלים והשצצחו הנכסים: **מחמת עצמן.**
שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אציהם או השצצחו לעצמן:
אודייני

ואם הביא חמושים בכלי אחד וחמושים בכלי
אחד יצא אם הביא אין לכתחלה לא ואי
סלקא דעתך כל כי האי גוונא פלגא ופלגא
הוא אפילו לכתחלה נמי הכי השתא התם
אנן סהדי דהאי גברא מעיקרא לקרבן גדול
קא מכוין והאי דקאמר בשני כלים דידע
דלא אפשר לאחוי בכלי אחד כמה דאפשר
לאיתויי מיתנין^א והלכתא כוותיה דרב יוסף
בשדה ענין ומחצה ההוא דשרד פיסקי
דשיראי לביתיה אמר רבי אמי "הראוין
לבנים לבנים ראויין לבנות לבנות ולא אמרן
אלא דלית ליה כלתא אבל אית ליה כלתא
בלכלתיה שדר ואי בנתיה לא נסיבן^ב לא
שבק בנתיה ומשדר לכלתיה ההוא דאמר
להו נכסיי לבניי^א הוה ליה ברא וברתא מי
יקרו אינשי לברא בניי^א (ולסלוקי לברתא
מעישור קאתי) או דלמא לא קרו אינשי
לברא בניי ולמושכה לברתא כמתנה קאתי
אמר אביי ה"ת^א יובני דן חושיים א"ל רבא
דלמא כדתנא דבי חזקיה שהיו מרובין
כחושיים של קנה אלא אמר רבא^ב ובני פלוגא
אליאב רב יוסף אמר^ב ובני איתן עוריה
ההוא דאמר להו נכסאי לבנאי הוה ליה ברא
ובר ברא קרו אינשי לבר ברא או לא
רב הביבא אמר קרו אינשי לבר ברא ברא
מר בר רב אשי אמר ילא קרו אינשי לבר
ברא ברא תניא כוותיה דמר בר רב אשי
המודר הנאה מבנים מותר בבני בנים:
מתנני הגדולים את הנכסים השביחו לאמצע
אם אמרו ראו מה שהניח אבא הרי אנו
עושין ואוכלים השביחו לעצמן וכן האשה
שהשביחה את הנכסים השביחה לאמצע
אם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הרי אני
עושה ואוכלת השביחה לעצמה: **גב' אמר**
רב הביבא בריה דרב יוסף בריה דרבא
משמיה דרבא לא שנו אלא ששבחו
נכסים מחמת נכסים אבל שבחו נכסים
מחמת עצמן השביחו לעצמן איני והא אמר
ר' חנינא אפילו לא הניח להם אביהם אלא
אודייני

הרי זה שפירש מאה עשרון צשני כלים כגון זה שאמר לך ולצנין
ולא קמני חמשים צכלי א) וחמשים צכלי אלא דיעבד אצל לכתחלה
לא אלא מציא ששים צכלי אחד וארבעים צכלי אחד וקשיא
לרב יוסף דאמר מחלה: ופריך **הסם און סהדי** דלקרבן גדול קא
מכוין. לאחוי צכלי אחד והאי דקאמר
שני כלים ולא קאמר מאה עשרון
להציא צכלי אחד משום דידע דלא
אפשר לאחוי צכלי אחד יותר מששים
עשרון דמגן צפרק המנחות והנכסים
(מנחות דף ק"ג): מתנדב אדם מנחה
של ששים עשרון ומציא צכלי אחד
ואם אמר הרי עלי ס"א מציא ס'
צכלי אחד ואחד צכלי אחד שכן
הצבור מציאין ציוס טוב הרשטון של
מג שחל להיות צצבת ששים ואחד
דיו לימיד שיהא פחות מן הצבור אחד
א"ר שמעון והלא אלו לצבשים ואלו
לפרים ואינן נבללין זה ע"ס זה אלא
עד ששים יכולין לבלול כו': **והנכסא**
כווסיה דרב יוסף צצבה כו'. משום
דצכולי גמרא רבה ורב יוסף הלכתא
כרצונה^א איצטרין למימר דהלכתא כרב
יוסף צהני תלת: **צצבה.** צפרק
השופין (לעיל דף ק"ג): גבי ההוא
גברא דזין ארעא אמורא דבי גא
ותלת מיילי קאמר רב יוסף **הסם:**
ענין. צפרק יש נחלין^ב קנין אימתי
חוזר רב יוסף אמר כל זמן שעסקים
צאותו ענין. ואית דגרס קנין: **ומחלה.**
היינו הך דל"ר יוסף קנאי פלגא:
פיסקי דשיראי. חמיכות מעיל וסמס
שלח לחלק לבני ציתו: **הראוין לבנים.**
מלבושי זכר: **לנחיש אדר.** ולא
לצנותיו ודוקא דלינסיבא צנתיה
שאינה מוטלת עליו. א) ירושלמי ב'
שני דיניי גזירות^א מי ששלח למדינת
היס ואמר יתנו אלו לבניו צנותיו
צכלל ואם צצעת מימה אמר אלו
לבניי אין הצנות צכלל: **ההוא דאמר**
לסו. צצעת מימה: **נכסי לבני.**
ולא היה לו אלא צן אחד זכר וגם
צנות היו לו וצעי גמרא מי קרו
אינשי לצרע יחידאה צניי לשון רבים
וצ"כ כל נכסיו נתן לבנו ואין הצנות
צכלל או לא וחלקו הצנות עמו: **וצני**
דן חושיים. אלמא צן אחד קרי לשון
רבים: **כחושים של קנה.** שגדלים
הרבה ציחד צלעו^א טרוק"ש. אי נמי
עלי קניס או קניס האקניס קרוין
כן: **וצר צרל.** אי שר איתו צן או
של אחר שמת: **מי קרו אינשי לצר**
צרל צרל. ולפיכך אמר נכסי לבניי
לשון רבים וחלקו צנייהם או לא קרו ליה צרל והאי דקאמר לשון
רבים היינו כדלמרחן לעיל ובני פלוגא אליאב: **מוטר צבני בנים.** אצל
לענין פריה ורביה חשיבי צבנים צפרק הבא על יצמתו (יבמות דף ק"ב):
מתנני השבוחים הגדולים **אם הנכסים.** סתם צעודן צתפוסת
הצית: **השבוחים לאמצע.** ויטלו קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא
שצצחו הנכסים מחמת נכסים: **ואם אמרו.** גדולים לקטנים צפני
עדים או אמרו לצית דין או צצבור ראו מה שהניח לנו אצל
ומזומנים אנו לחלוק ומה שצצצית נצצצית מחלקנו ונתעללו צ"ד
לחלוק או השצצחו לעצמן: **וכן האשה.** שמת צעלה. ובגמרא [קמח]. מוקי
לה צצשה יורשת: **ואם אמרה ראו מה שהניח לי צעלי הריני עושה**
ואולוס א) **השבחה לעצמה.** והוא דלא שקלה מזוני דאי שקלה
מזוני לא דתגן אלמנה מזוגת מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן
(כתובות דף ק"ה): **גב' לא שנו.** דהשצצחו לאמצע: **אלא שצצחו**
נכסים מחמת נכסים. לא טרמו ולא הוציאו משלהם כלום אלא
מנכסי אציהן שכרו פועלים והשצצחו הנכסים: **מחמת עצמן.**
שחפרו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אציהם או השצצחו לעצמן:
אודייני

א) ל' עשוקטין בלחמי ענין
לעיל דף ק"ד.

א) לעיל דף ק"ד: ב) ט' ש"ל
מ"ו, א) צבא מלעיל לטו:
ד) גיטין ע"ל: ה) [לעיל
ק"ד]. ו) [כתובות פ"ב
סוה"כ]. ז) ש"ל

תורה אור השלם

1 ובני דן חושיים:
בראשית מו כג
2 ובני פלוגא אליאב:
במדבר כו ח

גלוין הש"ס

גמרא היר"ל ברא וברתא.
ע"י צצצות צ"י צדיי כמותה
פ"י א':

הגהות הב"ח

א) רש"ב"ם ד"ה (צ"ב)
האומר וכו' צכלי אחד
וממשים צכלי אחד אלא
לנחיש: ב) ד"ה לכתחלה
וכי צצצתו צ"ב גם הר"ק
הציא: א) ד"ה ואם אמרה
וכי השבחה לעצמה. צ"ב
ללא מילתא צצצתי נפשה אול
רש"ב"ם צ"ב וי"ל לנחיש אול
שפירש צצצתי לנחיש יורשת
כגון שפירש ראוין כו' דלפי
זה ה"ל דמגן אול ואמרה ראו
כו' לנחיש אול יורשת קמיידי
אלא מילתא צצצתי נפשה אול
וכי מירשו ואלמנה שאמרה
צצצתי ראו כו' ומידי צצצת
לה נכסיו מעשים ואמרה
ראו מה שהניח לי בעלי
וכי צצצתי אף ככר
הצצצתי לעצמי ותינו דוקא
דלא שקלה מזוני כו' אצל
צצצתי ודלא צצצתי כפירשה
הצצצתי לעצמי אפי"ה שנות
מחפוסת היתו ומה אלא כו'
רש"ב"ם דק"ב צבא מיירי נמי
צצצתי יורשת היינו משום
דמני ראו מה שהניח לי
עלי ונמו השקשו המוספות:
ג) רש"ב"ם ד"ה והשצצחו וכו'
שלא צצצתו ולא לשוקף:
ד) ד"ה ואם וכו' הקטנים לא
יירשו. צ"ב עין צצצתי שמת
טעם גם לגדולים ונכסים:
ו) ד"ה בתפוסת ה"ח
גרסין אס אמרו צצצתי צ"ד
ראו מה צצצתי:

לעוי רש"י

טרוק"ש. ש. אשכולות.

מוסף תוספות

א. דהא כלים כשני פטרס
הם. רש"ב"ם. א. [פ"י]
ב. דילמא כתב נכסיו דייחיק
לאחר והשתא הדר ביה
וכו', ואפי"ה בבריא שכתב
כן, אפשר שכתב נכסיו
לאחר מתנת בריא בהנאי
אם לא יחזור בו. רש"ב"ם.
ג. [ד'שמין לו מה
שחשבוה ירדו על
התחתונה. רמ"ז. ד. שהם
נוטלים בשדה שאינה
עשויה ליטע כשדה
העשויה ליטע. רש"ב"ם.
ה. דתנא דהוטפתא
ירושלמי לאו דוקא נקט
בי"ד. ש. א. ויאמר שהן
שלו. I. דכשהן יזוונן
על שלחן אחד אפי"ה גדולים
וגדולים אין מחויבין זה על
זה. ש. II. דכמאן דאתנו
דמי, שאין אדם עשוי
להוציא הוצאות משלו
לאחרים. רמ"ז.

א) ל' עשוקטין בלחמי ענין
לעיל דף ק"ד.

